

Znaczenie konkursów w edukacji

Wiesława Idziak

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Jarocinie
Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu

W obecnej dobie szybkiego tempa rozwoju cywilizacji i techniki nauczanie musi być interdyscyplinarne, a spojrzenie na otaczający świat całościowe. Liczba godzin nauczania fizyki w ostatnich latach znacznie zmalała, zatem nauczyciele starają się zainteresować uczniów fizyką i astronomią stosując różne środki, metody i techniki aktywizujące jak: projekty edukacyjne, festiwale nauki, dni fizyki w szkole, wycieczki edukacyjne do Ośrodków Naukowych itp.

Pierwszym ważnym elementem w poznawaniu i rozumieniu otaczającego nas świata, zgłębianiu wiedzy, rozwijaniu umiejętności, przeżywaniu jest ciekawość.

Albert Einstein powiedział „*Ważne jest, by nigdy nie przestać pytać. Ciekawość nie istnieje bez przyczyny. Wystarczy więc, jeśli spróbujemy zrozumieć choć trochę tej tajemnicy każdego dnia*”. Ciekawość rozbudza u uczniów entuzjazm, który prowadzi do samodzielnej wyłożonej pracy, poszukiwania rozwiązań, odpowiedzi na trudne pytania i problemy. Prowadzi do rozwijania własnych zdolności.

Uczeń ma możliwość zaprezentowania własnych osiągnięć czy rywalizacji, biorąc udział w konkursach. Wiele szkół, uczelni wyższych i innych instytucji organizuje konkursy fizyczne i astronomiczne, które różną się zarówno formą, jak i tematyką.

Wspólnym celem konkursów jest:

- I. popularyzowanie i zgłębianie zagadnień fizycznych i astronomicznych wśród uczniów,
- II. pobudzanie i rozwijanie zainteresowań fizyką,
- III. wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności w rozwiązywaniu problemów.

Celem konkursów tematycznych jest zachęcanie do udziału w różnych formach aktywności twórczej, np.:

- rozwijanie umiejętności badawczych,
- kształtowanie umiejętności prezentacji,
- zapoznanie z warsztatem pracy fizyka,
- umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i tworzenia informacji.

W zależności od zdolności i aspiracji uczniowie mają możliwości uczestniczenia w konkursach organizowanych dla małej populacji uczniów o zasięgu szkoły, gminy czy powiatu oraz o zasięgu województwa, kraju czy nawet międzynarodowym.

Rodzaje konkursów:

- nastawione na wykorzystanie wiedzy w rozwiązywaniu problemów;
- Nastawione na różne formy aktywności twórczej:
 - konkursy fotograficzne,
 - konkursy na plakat dydaktyczny,

- konkursy na prezentację multimedialną,
- konkursy na ciekawe doświadczenie fizyczne;
- konkursy polegające na przygotowaniu pracy teoretycznej, badawczej, doświadczałnej, interpretacyjnej itp.
- Na uwagę zasługują także zawody drużynowe, które oprócz zdobywanej wiedzy pozwalają uczyć się współpracy np. *Turniej Młodych Fizyków*. Konkursy te pozwalają kształcić takie umiejętności, jak samodzielne znajdowanie tematu badań, argumentacji i publiczne przedstawienie swoich racji.

Przykładem konkursów nastawionych na wykorzystanie w szerokim zakresie wiedzy i umiejętności są konkursy przedmiotowe i olimpiady.

Konkursy nastawione na różne formy aktywności twórczej dają szansę uczestnictwa w nich uczniom o szczególnych uzdolnieniach w określonym kierunku. Konkursy fotograficzne wymagają od uczestnika uważnej obserwacji otaczającego nas świata, dostrzegania zjawisk i uchwycenia ich w obiektywie.

Edyta Grabarek, I LO im. Adama Asnyka w Ostrowie

Konkursy na plakat dydaktyczny kształtują umiejętności przetwarzania i selekcji informacji oraz wiele umiejętności ponadprzedmiotowych, jak: poczucie piękna, harmonii, perspektywy, wyobraźni, układu graficznego.

Znalezienie pomysłu, właściwe skojarzenie elementów i połączenie ich na plakacie w jedną całość daje szybkie i skuteczne przekazanie określonej idei lub informacji.

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu zorganizował 6 edycji konkursów na plakat dydaktyczny: „Fizyka w sporcie” – 2004/2005, „Zjawiska fizyczne w atmosferze” – 2005/2006,

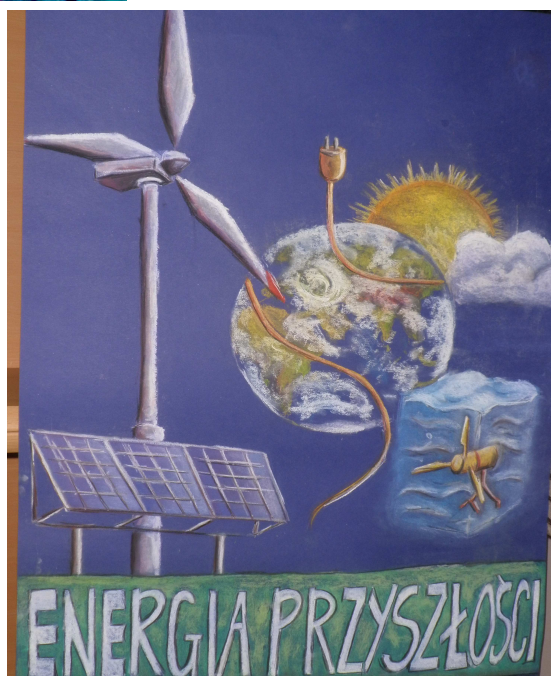
„Wszechświat” – 2008/2009, „Czas w przyrodzie” – 2009/2010, „Energia przyszłości” – 2010/2011, „Świat mikro i makro w Nagrodach Nobla” – 2012.

Edyta Grabarek, I LO im. Adama Asnyka w Ostrowie

Daria Skorupska, Gimnazjum
w Grabowie nad Prosną

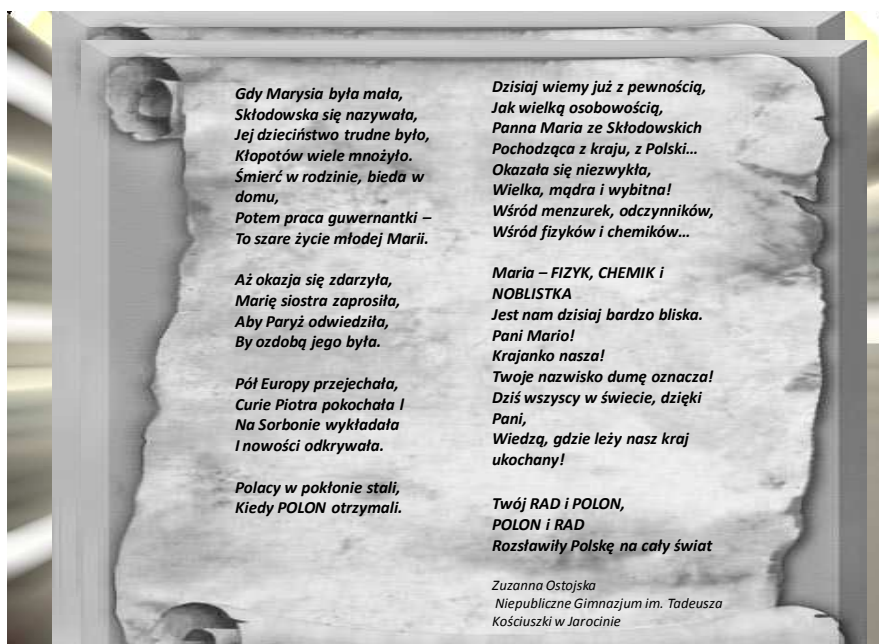

Natalia Śmiady,
LO w Ostrzeszowie

Z okazji obchodów Roku Marii Curie-Skłodowskiej ODN w Kaliszu ogłosił konkurs na dowolną pracę pod hasłem „Noblistka w różnych odsłonach, czyli różne wizerunki Marii Curie-Skłodowskiej”. Na konkurs spłynęło wiele prac plastycznych, np. plakaty, portrety, albumy oraz prezentacje multimedialne i utwory literackie.

Emilia Dolacińska, II LO w Kaliszu

Zuzanna Ostojka, Niepubliczne Gimnazjum im. T. Kościuszki w Jarocinie

Monika Rogala, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Jarocinie

Można by zadać sobie pytanie, jakie są korzyści z udziału uczniów w konkursach?

Korzyści dla szkoły i nauczyciela są dość cenne. Są zachętą do pracy dla rówieśników i nauczycieli. Pozwalają poprawić notowania szkoły w rankingach szkół.

Jakie korzyści mają uczestnicy? Niewątpliwie powszechną i najcenniejszą korzyścią jest satysfakcja z udziału w konkursie. Dla wielu uczniów wymierną jej częścią jest otrzymanie dyplomu, tylko nieliczna grupa staje na podium jako finaliści i laureaci konkursu. Tylko najlepszych czeka nagroda w postaci indeksu na uczelnię wyższą czy wyjazdu do ciekawych Międzynarodowych Ośrodków Naukowych, jak CERN, ZIBJ w Dubnej czy Parlamentu Europejskiego.

Jakie zatem są korzyści dla edukacji?

Podstawa programowa kształcenia ogólnego określa cele kształcenia oraz umiejętności zdobywane przez uczniów w trakcie kształcenia. Należą do nich: przyswajanie określonego zasobu wiadomości, zdobycie umiejętności wykorzystania wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów, kształtowanie postaw warunkujące sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Do najważniejszych umiejętności należą: czytanie ze zrozumieniem, myślenie matematyczne, myślenie naukowe, komunikowanie się, posługiwanie nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, wyszukiwanie, selekcjonowanie i krytyczna analiza informacji, umiejętność pracy zespołowej.

Wszystkie rodzaje konkursów kształcą u uczniów wymienione umiejętności. Pozwalają nie tylko zdobywać wiedzę, ale również kształtują procesy poznawcze, począwszy od zapamiętania, zrozumienia, zastosowania, analizy i oceny do tworzenia informacji, składania elementów w spójną i funkcjonalną całość, reorganizowania elementów tworząc nowy wzorzec lub nową strukturę.